

6

אפי' יד נכזיב כיון דלא הזכירו זה הפוסקים הר"ף והר"ם והר"ש וטושי"ט, והסמ"ג לא אסר אלא פת.

והנראה דמותר ליתן ליטוין לחוד כלי שני אף שביד סולדת, דמשום נראה כביכול לנפול דהוי כחציו, ומשום קל להחבול אין להחזיק בזהם ובמשי"ב לעיל, ורק ציד נכזיב יש מקום לחוש לדברי הח"א, ומשום משקין הולאין לנפול, כיון שזולתן מהחלה בערובות ובמשי"ב במ"ב סי' ש"ך ס"ק י"ד בשם אחרונים ז"ל דמותר ליתן ענבים לחוד ויין שיתקצו ויזובו ויין, ואף כשיש על פניהן לחלוטות משקה, אין על זה שם משקה דבעלין אגב אובל.

ולענין כלי שלישי, במקום שכלי שני אסור כגון צפת, או בלבים לדעת האחרונים המחמירים, כתב במ"ב שהסמ"ג מדר להקל, ולא מליני מקור לחלק בין שני שלישי, ואם דברים מתבטלים בשני מתבטלים בשלישי ואין הדבר חלוי אלא בזה המים שבידי חמים שהרי"ב, וכן להח"א המחמיר ציד נכזיב אף בכלי שלישי אסור, ומיהו כיון שאינו אלא חומרא, צמח שנהגו מהגו, ועל הרוב אין כלי שלישי י"ס לכן הקילו.

סימן נג

ט"ז סי' ש"ט ס"ק י"ג כתב דכשנוטל צבוב או ד"א צבוב לא יולאין לצדן אלא יקח קצת מן המשקה עמו, וצבוב"ט שם סק"א ב' בשם מהרי"ל שמוחר להסיר הנדב"ט מן הכוס דדבר ש"ף כבר ברור ועומד הוא וכן מותר למשחול צניחה מחלצת וכו' במ"ב דכן הסכים במ"ב אצל יש להחמיר בה"ט והוא כה דהתור בע"ט בגימט קצת מן המשקה עמו ל"ט, ולכאורה בכל צורר פסולת מתוך אובל אף אם יקח קצת מן האובל עם הפסולת אסור כל שדעו על האובל הנשאר שיהא צבוב אלא שאינו חש לדקדק שלא יעלה משע מן האובל עם הפסולת, וכו' הרי פעולתו מוכיחה עליו שאין כוונתו לחלק המשקה ל"ט בלום אלא דעתו לגלות את הכוס מן הצבוב וצמח נערה מלאכתו צמח שולקת קצת מן המשקה ואשר כל כוונתו צמח מפני שאסורו להוליא הצבוב לצד, ונראה דודאי סברת מהרי"ל אחת דכל ש"ף ועומד בפ"ט אינו בכלל צורר ואין צורר אלא צדצר המעורב ופי' הצדצר מתחדש צורתו לצדצר ונקי, וכדבר מצואר בה"א דאמרו שבת ק"ט ב' והוצא צבוב לעיל סעי' י"ד דמותר לשפות היין מן הכלי ולהניח השמרים אצל צריך להפסיק כשהיין כבר נתמעט ומעטפת מן השמרים, הרי אפי' דהשמרים בן עם היין בכלל אחד והוא שופט היין ומניח השמרים מותר מפני שכל אחד עומד לעצמו אצל בסוף כבר שם הערובות על הענין וכשמפרידו שם צורר עלי, ואמנם יש מקום לומר שהיין שמעטפת על גוף הצבוב שם הערובות עלי והלכך ס"ל להע"ז שאל יקח הצבוב עצמו ע"כ חשיב צורר להיין שהיה עופה על גופו וצין ספיריו והלכך יקח קצת משקה עמו ובמשקה הנשאר ודאי לאו שם צורר עליו שהצבוב לא היה מעורב בו כלל.

וב' במ"ב שם ס"ק ס"ב דכן הדין בענין השומן אף על החלב שנית מעט מן השומן פ"ט החלב או שיקח מעט מן החלב עם השומן, והיינו דמקום שנוגעין חשיב הערובות.

והנה בע"ז סי' תק"ט תלי לה צלוגתא שנחלקו הפוסקים בצורר וקיסם שפול לקחמ צו"ט אי מותר להסיר ציד, אצל זה חמור דלא נחלקו אלא צו"ט דשריין צורר משום אובל נפש אצל בשבת ודאי חשיב צורר וכדאמר בגמ' ב"ב כ"ט ב' בפשיטות כש"א דאסור דה"ל כצורר ולי' דה"ל כצורר משמע שהוא דרנבן ומשמע דכל שם הערובות אף מנער כל הקמה מן הצורר אינו אלא מדרנבן ואפשר דמשום שצורר צו"ט מותר כדתנן י"ד ב' קאמר לי' דה"ל כצורר ור"ל כאילו צורר באיסור ולי', ופולגתה הפוסקים בסוגיא שם נראה דהרי"ם מפרש דתנן וריב"ז ורי"א פליגי בלא שנינו ורי"א ורי"א פסקו כרי"א וריב"ז דשרי וא"א וריב"ז פסקו כה"ק דאסור ומי"א ס"ל דבשנינו מותר, וצנפל שם צורר וקיסם שרי בלא שנינו ודקדקתי בצרייתא ושון שאם נפל צורר וקיסם שנינו והיינו בלא שנינו, ואפשר

ס"ק י"א שאם נתקשרו המשיחות מותר לנתקן היינו שאינו יכול להחיות חבל עומדיו להחיות ולא לנתקן, שימאל מומחה שיתורן, אצל אם עומד לניתוק זהו דינא דרי"ו שהביא רמ"א ומשי"ב המ"א דאם מתיר משבת לשבת הבור ומשמע דר"ל דאסור לנתקן, ואינו מוצין דמ"א הניחוק הוא דרך השתתח ולא מכה בפטיש ולא צונה כיון שחשמישו בקשיירה והתרה.

כתב במ"ב ס"ק כ"ג בשם הח"א דאם דרכו צניחה וניתק החוט ונטעם קשר דינו כקשר שאינו של קיימא, ור"ל אפי' נטעם צנ"ט ודעתו להניחו עד שבת הבאה, מ"מ כיון דנטעם שלא לדעת לא יתח' לי' אין זה קשר של קיימא ומותר להחיותו, ונראה דאפי' שלא במקום צמח מותר, דהא דנכחו שלא להחיות ב' קשרים זה ע"ג זה חומרה בעלמא הוא, דהא מה דתנן ק"א ב' קושרת אשה מפתח הלוקה כ"י ע"כ ב' קשרים זע"ז איירי דבלא"ה לאו קשר הוא וצנ"ט פריך פשיטא ומשמע דאי אפשר שיהי' צמח משנה אומן וצנ"ט ענינה וממילא נטעם קשירה ודאי אין כאן מנהג צמח ויש להעמיד על הדין, וכש"כ צנ"ט מנעלו ויש לו צמח שהרי במקום צמח כתב הרמ"א שמקילין ועוד יותר להחיות מלנתק שהרי המחמיר לנתק בפני ע"כ אצל להחיות אין קפידא, וכן בגולל ס"ח בזהרית בשבת ונטעם קשר מותר להחיות לקריאת מנחה, ויש כאן גם היתר של מקום מליה וכמבואר בס"א.

יח) בשו"ע סי' ש"ח ס"ה מצואר פלוגתה הסמ"ג והעור צליתן פת בכלי שני שהי"ס, דעת הסמ"ג דאסור דהא מצואר בגמ' מ"ב ב' לא ישתא דמלא מתבטל אף בכלי שני, ושמיטין דאין כלי ראשון תחלי בעיקר מלאכת הביטול רק שכן הוא המליאות צבוב הדברים שאין מתבטלן בכלי שני, אצל דבר רך שנוה להבטל ונחבטל בכלי שני יש בו משום ביטול אף ב"ש, וגם העור מודה בעיקר הדבר אלא דס"ל דאין לנו לחוש בשבת כיון דלא מליני בגמ' אלא צמח אין לנו לחוש לדברים אחרים, ואינו נהוגין להחמיר בהסמ"ג, וכו' במ"ב סקמ"ב בשם המ"א דיש להחמיר בכל דבר שאין היתור מצואר בגמ', ומיהו י"ל כיון דמים ושמן מצואר בגמ' שאין מתבטלן ב"ש כדאמר מ' ב' מ"ב א', אין להחמיר רק צפת המצואר בסמ"ג ומשום שהוא כבר אפי' נוה להבטל אצל לא צמח דבר וכן משמע מהא דסחם צו"ט סי' ק"א להקל בכלי שני דיעבד ולא חילק בין צמח לפירות וירקות האסורין בכללי כרם וערלה ועצב.

יט) ואמנם לבשל בזה בכלי שני שהי"ס ודאי אסור דכיון דחזין שהיא מתבטלת ב"ש [שמחליפין המים ב' וג' פעמים] כמו בכלי ראשון הלא צמח"ג מודה העור דחשיב ביטול אף בכלי שני. **והדבר** מצואר צדדיה בגמ' ל"ה ב' דאמר גלגל מאי ב' ופשיטא לי' במסקנא מהא דתנן חזן ממליה ישן ב' שהדחתה זו היא גמר מלאכתה ופרש"י מדקרי' לי' גמר מלאכתה ש"מ זהו צבוב וחייב, ונראה דהא דמצינ' לי' גלגל מאי אין בבעיה אי תולדות האור דאורייתא, דא"כ לא פשיט מדי מהא דקתני שהדחתה זו היא גמר מלאכתה שזה טעם שאין כאן היתר כלי שני, אצל אכתי י"ל דאית' אלא מדרבנן משום דתולדות האור אינו ביטול מה"ט, אלא ע"כ פשיטא לי' דתולדות אור חייב רק מצבי לי' דגלגול שאינו ביטול בעלמא רק בינה לעצמה המיוחדת סגי לה בזה, ומצנ"י לי' אי חשיב ביטול מה"ט ופשיטא לי' ממליה ישן דאפי' בכלי שני חשיב ביטול ומדקתני שהדחתה זו היא גמר מלאכתה משמע לי' דזה ביטול מה"ט, וא"כ בעל ב"ה ב"ש נמי אחרי שזו גמר מלאכתה כמו צמיתה צד מיהם וכמו הדחת מליה ישן חשיב ביטול מה"ט.

וכל זה צמח שהי"ס, אצל אם המים רותחים ביותר שיד אדם נכזיב יש ביטול ב"ש בכל דבר וכמשי"ב במ"ב סקמ"ה בשם הח"א, והוא מדברי הרי"ם פ"ג מ"ה משער בע"ז ופי' כן דברי היר"ה וכמשי"ב בצמח"א משערות סי' ד' סק"ה, ומיהו כדננו שם דגמ' דידן פלוגא, ומי"א קשה להקל באיסור שבת, ולפי"ז נפל צבירה היתר כלי שני, דקשה לשער בין י"ס לנכזיב, וצנ"ט נוכחין להחמיר ב"ש ב"ש ע"פ דברי הרמ"א והאחרונים ומשי"ב לעיל, וגם משום מיהו מתבטל במשי"ב המ"א סקמ"ו, ומיהו משי"ב הדין נראה דאין איסור בכלי שני